

FLÜT ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİKSEL YORUMLAMA SÜRECİNE METAFORLAR YOLUYLA YARATICI KATILIMLARI

Begüm AYTEMUR

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı begumusic@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-8346-7308

Elif GÜLTEKİN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, elifgltn55@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-5505-9884

Aytemur, Begüm ve Elif Gültekin. "Flüt Öğrencilerinin Müziksel Yorumlama Sürecine Metaforlar Yoluyla Yaratıcı Katılımları". idil, 93 (2022 Mayıs): s. 721-744. doi: 10.7816/idil-11-93-08

ÖZ

Çalgı eğitiminde, teknik becerilerin yanında müziksel ifade ve yorumlama becerisine de sahip olunması beklenmektedir. Soyut durumdaki bu becerilerin öğretilmesinde metaforlar yardımcı bir araç niteliğindedir. Metaforlar aracılığıyla soyut yapıdaki bilgiler somutlaştırılarak kavramların hızlı ve etkili bir şekilde öğrenilmesi sağlanmaktadır. Dolayısıyla çalgı eğitiminde metaforlardan yararlanılması, eğitim sürecini güçlendiren bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalgı eğitiminde eğitimciler tarafından üretilen metaforlar her ne kadar öğrencilerin yorumlama sürecine faydalı da olsa, öğrencilerin kendi hayal dünyalarından çok uzak kalabilmektedir. Bu bağlamda, müzikal yorumlama sürecine anlam katan düşüncelerin bireysel tercihler doğrultusunda neler olduğunun belirlenmesi ve ortak noktalarının ortaya çıkarılması ortak bir ifade dili yaratılması bakımından önem taşımaktadır. Bu çalışmada, flüt öğrencilerinin müziksel yorumlama sürecinde Köhler Op.33-1 No.1 etüdüne ait cümleleri betimlemek amacıyla ürettikleri metaforların ve kategorilerinin belirlenmesi, metafor kullanma durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve metafor kullanımına yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim gören 64 flüt öğrencisi oluşturmaktadır. Elde edilen veriler MAXQDA 2022 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; flüt öğrencilerinin ürettikleri metaforların dokuz ana tema altında; olumlu duygular, olumsuz duygular ve diğer kategorileri altında toplandığı, üretilen metafor örneklerindeki duygu çağrışımlarının diğer araştırma sonuçlarıyla uyduğu, öğrencilerin metaforları yaratıcı yorumlama aşamasında etkili bulduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Flüt eğitimi, flüt öğrencileri, metafor, müziksel ifade, müziksel yorumlama

Makale Bilgisi:

Geliş: 2 Mart 2022

Düzeltilme: 10 Nisan 2022

Kabul: 8 Mayıs 2022

Giriş

İnsan, içgüdüsel olarak duyduğu müziği tanıma, anlamlandırma ve taklit etme çabası içindedir. Müziğin tanımlanma biçimi dinleyicinin; oluşum ve seslendirme biçimi ise sanatçının hayata bakış açısına göre değişmekte ve şekillenmektedir. Bu sebeple dinleyicinin müziği anlamlandırması ve ifade edebilmesi için öncelikle sanatçının, müziği teknik boyutun ötesinde, duygu ve düşüncelerini aktarabileceği müzikal bir boyuta taşıması gerekmektedir. Bu süreci yalnızca bilim dilini kullanarak hislerden yoksun ve yalın bir şekilde gerçekleştirmesi müziğin önemli pek çok yönünün ifade edilememesine ve gizemli bir biçimde kalmasına sebep olmaktadır (Dönmez, 2014, aktaran Çetinkaya, 2019). Bu durumu, bir müzik eserinin MIDI olarak seslendirildiği ya da bir sanatçı tarafından sadece teknik becerilerin sergilendiği bir performansa benzetmek mümkündür. Eserin ait olduğu dönem özellikleri, artikülasyonlar, hız ve nüanslar gibi teknik ve teorik bilgiler müzikal ifadenin aktarılmasında önemli bir yere sahip olsa da sanatçının yaşantısı, hayal gücü, düşünceleri, bilgi ve birikimleri ile desteklendiğinde, özgün anlamlar yükleyerek birçok ifade ve yorum biçimi geliştirmesine de yardımcıdır (Silverman, 2008). Eseri kendi dilinde tercüme eden sanatçı böylece müziksel yorumlama sürecine dahil olabilmektedir.

Müziksel yorumlama terimi, bir müzik parçasının anlaşılmasını ifade etmekle birlikte (Holmgren, 2020, s. 106) 19. yüzyıl öncesine kadar bestecinin, eserin anlamını yeterince ifade ettiği ve yorumlama gerektirecek bir durum olmadığı gerekçesiyle kullanılmamıştır (Dreyfus, 2020, s. 166). 19. Yüzyıl sonrasında ise müzik notasyonu, parçayı ifade etme de yetersiz bulunmaya başlanmış ve yorumcu genellikle geleneklere, tarzlara, uygulamalara ve kişisel zevklere dayanarak parçanın çalınma şekline karar vermiştir (Lehmann vd. 2007, s. 87). Dünyanın her bir bölgesinde farklı bir şekilde gelişen bu yorum biçimleri, usta-çırak ilişkisi sonucunda geçmişten günümüze kadar ulaşmayı başarmıştır.

Müziksel yorumlama becerisi; bir müzik eserinin, icracının yaşam şekli, kültür, beğeni ve zevkleri doğrultusunda algılanması, anlamlandırılması ve bir nevi metaforik yaklaşımla, eserin farklı bir biçimde tercüme edilmesi olarak tanımlanabilir. Müziksel yorumlama becerisi, günümüzde çalgı derslerinin hedeflenen kazanımları arasında yer almaktadır.

Çalgı eğitiminde bir müzik aletinin başarı ile çalınabilmesi ve o alet üzerinde duyguların ifade edilebilmesi için ruhsal ve bedensel yeteneğin gelişmesi gerekmektedir (Fenmen, 1991, aktaran Gökber, 2020). Öğrenciye teknik bilgi ve becerilerin aktarımı ile *bedensel yeteneğin*; duygu, beğeni ve hayal gücünün dahil edilmesi ile de *ruhsal yeteneğin* geliştirilmesi hedeflenmektedir. Birbiriyle etkileşim içerisinde olan bu iki yetenek alanında önemli bir faktör olan teknik bilgi; müzikal ifadenin geliştirilmesinde temel yapıyı oluşturmakta, öğrencinin müzik için gerekli olan ifadeyi, değeri vermesine ve müziğe karşı duyarlılığının gelişmesine katkı sağlamaktadır (Ertem, 1997, aktaran Üstün, 2010). Aytemur ve Gültekin (2020) de öğrenciye müzikal ifade ve yorum becerisinin kazandırılmasında etütlerin önemine değinerek tekniğin önemini vurgulamıştır.

Çalgı eğitiminde, öncelikli olarak teknik çalışmalara ağırlık verilmekte (Zhukov, 2008, s. 172); öğretmenler çoğunlukla teknik becerilerin doğru uygulanmasına odaklanmakta (Okay 2012, s. 1053, Young vd. 2003), kullanılan metot ve yöntemler de müziksel yorumlamayı hedeflemekten çok belli teknik becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır (Okay, 2012, s. 1052).

Müzik eğitimi yapılan kurumlarda ders saati 40 ve 45 dakika olarak değerlendirilmektedir. Öncelikle eğitimci ve öğrenci, zaman darlığından dolayı eğitsel süreci sadece etüt, gam, arpej gibi teknik çalışmalara ya da eserlerin teknik boyutlarına ayırabilmektedirler. Bu durum ise müzikal ifadeye yönelik çalışmaların gecikmesine ya da hiç yapılamamasına neden olmaktadır. Dolayısıyla ilgili kurumların çalgı eğitimi programları için müzikal ifade eğitimine yönelik kısa zamanda anlaşılabilir ve uygulanabilir bir yöntem geliştirilmesi önemli bir gereksinimdir (Çoban ve Okay, 2013, s. 257).

Yapılan gözlemler sonucunda, müziksel yorumlama aşamasında öğrencilerin kendi yorumlarını geliştirdikleri gibi öğretmenlerinin yorumlarından da yararlandıkları görülmektedir. Fakat öğrencinin, bestecinin istediği müzikal ifadeler yanında sadece öğretmenin istediği yorumu uygulaması öğrenciye yardımcı olmak haricinde, yaratıcılığının gelişmesi aşamasında engel teşkil edebilmekte ve “öğrencinin kendi yorumunu keşfetmesi yerine öğretmenini taklit etme eğiliminde olmasını sağlamaktadır” (Burwell, 2005; Holmgren, 2020). Oysaki çalgı eğitimi, özünü öğrenenin bilgiyi yapılandırması ve uygulamaya koyması (Perkins, 1999, s. 355) olarak nitelendirebileceğimiz yapılandırmacı öğretim stratejilerini ve yaratıcı demokratik öğretme-öğrenme bağlamlarını kullanarak öğrencilerin öz yeterliklerini geliştirme (Silverman, 2008) amacını taşımaktadır. Çalgı

tekniklerini temel bilgilerin ötesine taşıyarak müzikal değerler elde edilmesine olanak sağlayan yorumlama aşaması aynı zamanda öğrencilerin yaratıcı yorumlama becerilerinin de gelişmesine olanak tanıyan bir süreçtir.

Çalgı eğitiminde kullanılan öğretim stratejileri öğrenciye yorumlama becerisinin kazandırılması hedefine ulaşılmasında bir köprü görevi görmektedir. Bu araştırmanın odaklandığı çalgı eğitiminin alt boyutu olan flüt eğitiminde; anlatım, araştırma, inceleme, gezi-gözlem-inceleme, gösteri/ demonstrasyon, işbirlikli öğretim, soru-cevap, problem çözme gibi genel öğretim yöntemleri kullanılmakla birlikte; çalışma-çalıştırma, Dalcroze, harflendirme ve rakamlandırma, Suzuki gibi özel öğretim yöntemlerinden de yararlanılmaktadır (Kürklü, 2010). Ayrıca usta bir öğreticinin uygulayarak göstermesi ve öğrencinin bunu taklit etmesiyle gerçekleştirilen usta-çırak yöntemi de sıklıkla kullanılmaktadır (Çilden, 2016, s. 2209).

Flüt eğitimi somut olarak nitelendirilebilecek pek çok kavramın yanında soyut kavramları da içermektedir. Özellikle ton üretimi ve yorumlama aşamasında kendisini gösteren bu kavramlar öğrenciler açısından algılanması zor durumlara neden olabilmektedir. Bu sorunun aza indirgenmesi ve öğrencilerin kavramları doğru bir şekilde algılaması açısından "soyut kavramların, somut kavramlar aracılığıyla açıklanması" (Işık, 2014, s. 22) yararlı olabilmektedir. Özellikle küçük yaş gruplarındaki öğrenciler somut olan bilgileri algılayıp işlerken, soyut olan bilgileri algılamada ve işlemede yetersiz kalabilmektedir. Bu durumda, öğretmenin vermek istediği bilgiyi somut hale getirmesi öğrenciye kolaylık sağlayabilir. Örneğin; peş peşe gelen pes ve tiz seslerin bulunduğu bir müzikal cümlede öğrenciye "sesleri temiz çıkarmalısın" gibi yönergelerin yanında "basket topunu potaya atıyormuş gibi, aşağıdan yukarıya doğru fırlatıyor gibi düşünmelisin" gibi somut benzetmeler verilebilir. Daha güzel bir ton elde etmesi için "sesi kafa bölgesinde düşünmelisin" yönergelerinin yerine, "damağı bir kubbe gibi düşünüp sesin orada kristal gibi parlamasını sağlamalısın" gibi analogik ve alegorik yönergeler kullanılabilir. Aynı zamanda bir motif veya cümle yorumlanırken "kırlarda koşuyor gibi", "deniz dalgalarının kıyıya vurması gibi" benzetmeler de yapılabilmektedir. Çalgı eğitiminde bu tür benzetmelerin kullanıldığı çeşitli çalışmalar (Barten, 1998; Haack, 1982; Persson, 1996; Woody, 2002) bulunmaktadır.

Soyut veya somut yapıdaki bir kavramı açık ve anlaşılır bir hale getirmek, anlamını zenginleştirmek, güzel ve etkili bir şekilde ifade etmek gibi kullanımlar için metafor, benzetme, analogi, alegori, imge vb. alanlardan yararlanılmaktadır. Bu alanlar kendine özgü anlamlar taşımakla beraber üst kavram olan metaforun birer parçalarıdır (Kılcan, 2021, s. 26). Metaforlar, insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesneleri nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç olarak düşünülmektedir (Cerit, 2008, s. 694). Benzetme niteliği ile felsefe, dilbilim, edebiyat, sosyoloji, psikoloji, iletişim, hukuk, siyaset, sanat, mimari, işletme, yönetim bilimi ve eğitim gibi pek çok alanda kullanılmakta (Lakoff ve Johnson, 2005, aktaran Kılcan, 2021, s. 58) edebiyat ve konuşmada saptırıcı, haber ve bilimde bilgilendirici, reklamcılıkta, siyasette ve bilimde ikna edici ve eğitimde öğretici olabilmektedir (Steen, 2008, s. 214).

Araştırma kapsamında incelenen alan yazında Silverman (2008) tarafından yapılan "Bir sanatçının yaratıcı süreçleri: müzikal yorumlamayı öğrenmek ve öğretmek için çıkarımlar" isimli çalışmada, performans yorumlama olgusunun "müzikal anlam" perspektifinde ele alındığı görülmektedir. Woody (2002) tarafından yapılan "Müzikal performans becerisinin kazanılmasında duygu, imgeleme ve metafor" isimli çalışmada ise, müzik performansındaki duygu, imge ve metafor teorileri incelenmekte, bu konuları dikkate alan performansın ampirik çalışmaları gözden geçirilmekte ve kolej müzik öğretmenleri tarafından kullanılan imge ve metaforların küçük ölçekli bir uygulamasının sonuçları sunulmaktadır. Ancak soyut kavramların oldukça sık kullanıldığı flüt eğitiminde benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bahsedilen çalışmaların sonuçlarına göre, müziksel yorumlama sürecinde metafor üretimiyle; öğrencinin farklı bir yaratıcı beceri kazanacağı, somutlaşan bilgi aktarımının öğrenme hızını ve başarıyı arttıracığı, karşılaşılan başka eserlerde de bunu uygulayarak yorumlama becerisini geliştirebileceği, bu sayede öğrencinin derse olan ilgi ve motivasyonunun artacağı varsayımından hareketle yapılacak çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu bağlamda yapılan çalışmada, flüt öğrencilerinin müziksel yorumlama sürecinde yarattıkları metaforların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Belirtilen amacın alt amaçları olarak, öğrencilerin metafor üretip üretmediği, öğretmenlerinin metafor kullanımı ve bu metaforların öğrenciler tarafından ne derecede içselleştirildiği soruları da karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın çıkış noktasını oluşturan bu problemin çeşitli alt problemlerle araştırılması uygun görülmüştür.

Araştırmanın Amacı

Müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören flüt öğrencilerinin, müziksel yorumlama sürecinde Köhler Op.33-1 No.1 etüdüne ait cümleleri betimlemek amacıyla ürettikleri metaforların ve kategorilerinin belirlenmesi, metafor kullanma durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve metafor kullanımına yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim (fenomenolojik) araştırmalar, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu çalışmada, bireylerin kendi bakış açısından algı ve deneyimlerini ön plana çıkarmak amaçlanmaktadır. Bireylerin günlük yaşam deneyimlerine ve bu deneyimlerin oluşturduğu anlamlara ulaşmak önemlidir (Saban ve Ersoy, 2019). Bu çalışmada "Yorumlama Süreci" olgusu ele alınarak, müzik öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören flüt öğrencilerinin çeşitli değişkenlerin etkisiyle yorumlama sürecini metaforlar yoluyla nasıl algıladıklarına odaklanılmıştır. Belirtilen araştırma nedenleriyle çalışmada fenomenolojik desenden yararlanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın veri toplama aşamasında kullanılmak üzere ülkemizde gerek güzel sanatlar liselerinde (Eke, 2015, s. 92), gerekse konservatuarlar, güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümleri ve eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği bölümlerinde eğitim materyali olarak kullanılan ve flüt eğitimi literatüründe önemli bir yere sahip olan Ernesto Köhler'e ait Op.33 Vol. I etüt kitabında yer alan 1 numaralı etüt, örnek eser olarak seçilmiştir. Bu etüt kitabı, "başlangıçtan orta seviyeye geçiş evresi için kullanılan ve melodik unsurları güçlü bir şekilde barındıran çalışmaları içermektedir" (Aytemur ve Gültekin, 2020). Çalışma kapsamında incelenen 1 numaralı etüt, kitabın ilk etüdü olması, içerdiği zengin melodik unsurlar nedeniyle rahat yorumlanabilme özelliği taşıması ve müzik öğretmenliği flüt programlarında yer alıyor olması bakımından tercih edilmiştir. Ayrıca bu etüt, eserlerin yorumlanma aşamasına bir ön çalışma olma niteliğini de taşımaktadır. Araştırmada verilerin toplanması aşamasında, öncelikle literatürdeki (Akdeniz ve Çarıkçı 2017; Babacan 2014; Gereken ve Ahmethan 2018; Çetinkaya, 2019) benzer çalışmalar incelenmiş, bu çalışma için içeriğinde ses ve görsel materyallerin yer aldığı özel bir taslak veri toplama aracı oluşturulmuştur. Hazırlanan taslak veri toplama aracı üç alan uzmanının görüşüne sunulmuş ve uzmanların tavsiyeleri üzerine tekrar düzenlenmiştir. Hazırlanan veri toplama aracı araştırma grubu dışındaki bir grup öğrenciye uygulanarak soruların anlaşılabilirliği test edilmiştir. Pilot uygulama sonucunda veri toplama aracındaki, aynı sonucu veren ve tekrar niteliği taşıyan müzikal cümleler çalışmadan çıkarılmıştır. Hazırlanan veri toplama aracı; kişisel bilgiler, metaforik sorular ve metafor kullanımına ilişkin sorular olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu'nun 11.03.2021 tarih ve 05/35 sayılı etik ilkelere uygunluk kararı neticesinde toplanmıştır.

Örneklem Grubu

Araştırmanın evrenini Türkiye'de müzik eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören flüt öğrencileri, örneklemi ise; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi müzik eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden flüt öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcı sayısı 64 kişidir.

Verilerin Analizi

Metafor sorularının analizi beş aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada ayıklama ve kodlama yapılmış, bu aşamadan sonra öğrencilerin müziksel cümlelere ilişkin ürettikleri metaforlar listelenmiştir. Kategori geliştirme aşamasında metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenerek aynı kategoriler altında gruplandırılmıştır. Örnek metaforların derlenme aşamasında oluşturulan kategori ve o kategorinin içinde yer alan metaforu en iyi temsil eden, çarpıcı örnekler seçilmiştir. Dördüncü aşamada ise üç alan uzmanından oluşturulan kategoriler ile

metaforları eşleştirmeleri istenmiş ve görüş birliği/fikir ayrılığı irdelenerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Son aşamada ise, veriler bilgisayar ortamına aktarılarak elde edilen metaforların frekansları hesaplanmış ve kategorilere uygun tablolar oluşturulmuştur. Örnek metaforlar, katılımcılara verilen kodlarla (Katılımcı 1[K1], Katılımcı 2 [K2]...) sunulmuştur. Uygulanan formla elde edilen veriler MAXQDA-2020 ve SPSS programlarıyla tema ve kod analizi, frekans, ortalama, standart sapma, t-testi ve ANOVA gibi istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular

Araştırma problemine açıklık getirmesi adına yapılan anketten elde edilen bulgular bu başlık altında sunulmuştur. Katılımcıların sosyo-demografik bilgileri ve müziksel yorumlama sürecinde metafor kullanımına yönelik görüşlerinin değerlendirildiği tablolar aşağıda detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

		n			n			n
Cinsiyet	K	53	Mezun Olunan Lise Türü	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	49	Günlük İnternet Kullanım Süresi	10-40 Dakika	5
	E	11		Anadolu Lisesi	11		1-3 Saat	26
Yaş	17-20	13	E-Kitap/ E- Dergi Okuma Durumu	Diğer	4	Günlük Sosyal Medya Kullanım Süresi	4 +	33
	21-25	42		Evet	18		10-40 Dakika	11
	26-30	5		Hayır	22		1-3 Saat	34
	30 +	4		Kısmen	24		4 +	19
Sınıf Düzeyi	1.	14	Haftalık Çalgı Çalışma Süresi	1-2 Gün	25	Günlük Çalgı Çalışma Süresi	10-40 Dakika	18
	2.	12		3-5 Gün	29		1-3 Saat	39
	3.	13		Her Gün	10		4+	5
	4.	25		Hiç	-		Hiç	2
Öğrenim Görülen Üniversite	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	22	Okunan Kitap Türleri	Roman	48	İlgi Duyulan Sosyal Etkinlikler	Konser	44
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	14		Psikoloji	24		Sinema	35
	Balıkesir Üniversitesi	10		Bilim Kurgu	4		Spor	28
	Uludağ Üniversitesi	9		Felsefe	8		Tiyatro	21
	Pamukkale Üniversitesi	9		Tarih	10		Müze Gezisi	20
Aylık Okunan Kitap Sayısı	Hiç	8		Kişisel Gelişim	3		El Sanatları	12
	1-3	48		Gerilim	1		Bilim Fuarları	4
	4-6	5		Bilimsel	8		Trekking	1
	6+	3		Fantastik	1		Hiç	1
Dinlenen Müzik Türü	Klasik Müzik	44		Pop	40		Caz	23
	Halk- Sanat Müziği	27		Rock	25		Blues	19
N: 64								

Tablo 1’de verilen flüt öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, katılımcıların ağırlıklı olarak kadın olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Katılımcıların çoğu 21-25 yaş aralığındadır. Katılımcıların mezun oldukları lise bilgilerine bakıldığında, çoğu kişinin Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunu olduğu; öğrencisi oldukları üniversite bilgilerine bakıldığında ise, çoğunluğun Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri bilgilerine bakıldığında ise, yoğunluklu olarak 4. sınıf düzeyinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların aylık okudukları kitap bilgilerine bakıldığında, çoğunluğun 1-3 arası kitap okuduğuna dair ifadesi bulunduğu; bu kitapların türleri ile ilgili soru sorulduğunda ise, çoğunluğun roman türünü belirtmekte olduğu görülmektedir. Katılımcıların müzik zevkleri ile ilgili cevaplarına bakıldığında, çoğu kişinin klasik müzik dinlediği bilgisine ulaşılmaktadır. Katılımcıların faaliyet ve sosyal etkinlik bilgilerine bakıldığında ise, etkinlik türlerinden konsere ait ifadeleri ağırlıklı olarak belirtildiği görülmektedir. Katılımcıların e-kitap, e-dergi gibi içerikleri takip etme hususuna dair bilgilere bakıldığında ise, çoğu kişinin kısmen takip ettiği bilgisine ulaşılmaktadır. Katılımcıların günlük internet kullanımlarına dair bilgilere bakıldığında, çoğunluğun 4 saat ve üzeri kullanımlarının olduğu; günlük sosyal medya kullanımlarına dair bilgilere bakıldığında ise,

çoğunluğun 1-3 saat arası kullanımlarının olduğu bilgisine ulaşılmaktadır Son olarak katılımcıların çalgı aletlerine ayırdıkları günlük ve haftalık süre bilgilerine bakıldığında ise, günlük bilgilere dair; katılımcıların çoğunun 1-3 saat aralığında vakit ayırdığı bilgisine ulaşılmaktayken; haftalık çalgı aletlerine ayırdıkları sürelerde ise, çoğunluğun 3-5 gün arasında vakit ayırdığına dair bilgiye ulaşılmaktadır.

Tablo 2. Flüt Öğrencilerinin Müziksel Yorumlama Sürecinde Metafor Kullanımına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Metafor Kullanımına Yönelik Sorular	Evet	Kısmen	Hayır
1. Çalgınızla doğaçlamalar, yeni melodiler ve besteler üretmek için çalışmalar yapıyor musunuz?	17	25	22
2. Flüt öğretmeniniz, yaratıcılığınızı geliştirmeye yönelik çalışmalar yapıyor mu?	34	19	11
3. Flüt öğretmeniniz çaldığınız etüt ve eserleri yorumlamanızda yardımcı olacak metaforlar kullanıyor mu?	40	6	18
4. Flüt öğretmeniniz derslerde metafor kullanımı konusunda sizi yönlendiriyor mu?	44	14	6
5. Flüt öğretmeninizin vermiş olduğu metafor örnekleriyle sizin canlandırdığınız imgeler uyuyor mu?	42	16	6
6. Flüt öğretmeniniz metafor oluşturma konusunda sizi özgür bırakıyor mu?	51	6	7
7. Mesleki yaşantınızda öğrencilerinizin müziksel yorumlarını geliştirmek için metaforlar kullanmayı düşünür müsünüz?	57	5	2
8. Metaforların yaratıcı yorumlamaya etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	54	9	1
9. Çalışmalarınızda kendi metaforlarınızı oluşturuyor musunuz?	26	29	9

10. Kendi metaforlarımı oluşturmuyorum çünkü; “Çalışma sırasında tekniği ön planda tutuyorum.” (n:19), “Daha önce hiç aklıma gelmemişti.” (n:1), “İhtiyaç duymuyorum.” (n:2), “Yorumlamaya vakit ayırmak istemiyorum.” (n:1), “Hiç bu şekilde bakarak çalışmıyorum. Şu anda sadece derslerden geçmek için çalışıyorum. Eskisi kadar keyif alarak flüt çalmıyorum.” (n:1), “Bu konu üzerinde çok çalışmadım.” (n:1).

Tablo 2’de verilen flüt öğrencilerinin müziksel yorumlama sürecinde metafor kullanımına yönelik görüşleri incelendiğinde, katılımcıların bireysel çalgılarıyla doğaçlamalar, yeni melodiler ve besteler üretmek için kısmen çalışmalar yaptığı bilgisine ulaşılmaktadır. Ayrıca katılımcıların flüt öğretmenlerinin, yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirdikleri; çaldıkları etüt ve eserleri yorumlamada yardımcı olacak metaforlar kullandıkları, derslerde metafor kullanımı konusunda kendilerini yönlendirdikleri; öğretmenlerinin vermiş olduğu metafor örnekleriyle kendilerinin canlandırdığı imgelerin çoğunlukla uyduğu ve öğretmenlerinin metafor oluşturma konusunda kendilerini çoğunlukla özgür bıraktığına dair ifadeler bulunmaktadır. Katılımcılar, mesleki yaşantılarında öğrencilerinin müziksel yorumlarını geliştirmek için metaforlar kullanmayı düşündüklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar, Köhler Op. 33-1 No.1 etüdüne dair metaforlar oluşturmaya deneyimledikten sonra, metaforların yaratıcı yorumlamaya etkisi olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bireysel çalgı çalışmalarında ise kısmen kendi metaforlarını oluşturdukları çünkü çalışma sırasında çoğunlukla tekniği ön planda tuttıkları bilgisine ulaşılmaktadır. Çalışma 9 (dokuz) ana tema altında toplanmıştır. Temalar; I. Melodi, II. Melodi, III. Melodi vb. şeklinde ifade edilmiştir.

I. I. Melodi

Resim 1: I. Melodi

Tablo 3'te araştırmanın ilk teması olan **I. Melodi**'ye ait kategoriler (**59**) görülmektedir. Bu kategoriler **olumlu duygular (31)** ve **diğer (28)** başlıkları altında toplanmaktadır. Bu temada olumsuz duygulara dair metaforlar ifade edilmemiş, dolayısıyla da tüm temalarda bulunan **olumsuz duygular** kategorisi bu temada yer almamıştır. Katılımcılar I. Melodi temasında en yoğun ifadelerini olumlu duygulara dair metaforlarla belirtmişlerdir.

Tablo 3. I. Melodi Temasına Ait Kategoriler ve Alt Kategoriler

Tema	Kategoriler	n	Alt Kategoriler	n	Metaforlar
I. Melodi (n=59)	Olumlu Duygular	31	Neşeli	14	Çiçek (2), Oyun (1), Sohbet (2), Tavşan (2), Çocuk (5), Kuş (1), Maymun (1)
			Güzel	6	Kelebek (2), Balerin (1), Uğur Böceği (1), Nehir (1), Doğa (1)
			Eğlenceli	4	Çocuk (1), Çizgi Film (3)
			Heyecanlı	4	Kuş (1), Doğa Yürüyüşü (1), Çocuk (2)
			Huzurlu	3	Uğur Böceği (1), Bulut (1), Kuş Sesleri (1)
	Diğer	28	Hareket	23	Yürüyüş (1), Çocuk (4), Tavşan (4), Bahar (3), Oğlak Hareketleri (2), Uçan Kuş (2), Fare (1), Sincap (2), Maymun (1), Top (1), Seken Taş (1), Cambaz (1)
			Süreç	3	Masalsı (2), Yaşam Çizgisi (1)
			Zıtlık Unsuru	2	Bayram Günü (1), Merdiven (1)

Olumlu Duygular

I. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumlu duygular* kategorisi altında; *neşeli* (14), *güzel* (6), *eğlenceli* (4), *heyecanlı* (4) ve *huzurlu* (3) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *neşeli* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *huzurlu* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Neşeli* alt kategorisindeki en çok kullanılan kod *çocuk* (5) metaforundadır. Olumlu duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Neşeye benzetirdim çünkü parka giden çocuğun mutluluğu hissini veriyor." (K2), "Zıplayarak yürüyen çocuk gibi çünkü dinleyince neşe hissettiriyor." (K6), "I. Melodi, kırdı ya da yeşillik bir alanda neşeyle zıplayarak koşan bir çocuğa benzer." (K11), "I. Melodiyi bir uğur böceğine benzettim. Çünkü melodi bir uğur böceğinin güzel, güneşli havada çiçeklerin üzerinde dolaşıyormuş izlenimini veriyor." (K21), "I. Melodi, bir kız çocuğunun çiçekli bir çayırda kelebeğin peşinde koşması gibidir. Çünkü dinlerken bu canlandı gözümde." (K36), "Neşeli bir ezgi çünkü bana heyecanla bir şeyin peşinden koşup dans eden bir çocuğu anımsattı." (K42), "Bu ezgi bir çocuğun yaramazlığına arkadaşını davet edişini anımsatıyor. İlk motifte haylaz bir çocuk arkadaşına muzip bir teklif getirerek, yapacağı yaramazlığa katılıp katılmayacağını soruyor. 3. ölçüyle başlayan 2.motifte ise, katılırsa çok eğleneceklerini anlatıyor." (K47)

Diğer

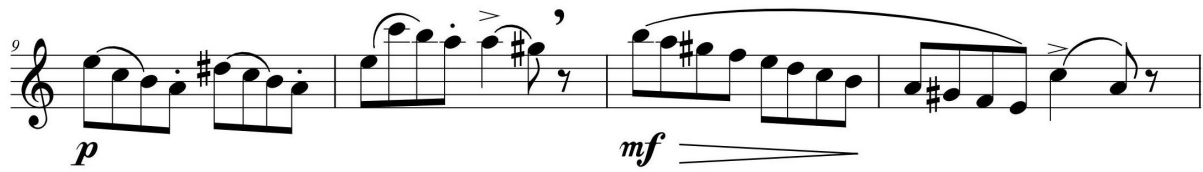
I. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *diğer* kategorisi altında; *hareket* (23), *süreç* (3) ve *zıtlık unsuru* (2) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *hareket* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *zıtlık unsuru* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Hareket* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodların *çocuk* (4) ve *tavşan* (4) metaforları olduğu görülmektedir. Diğer kategorisine ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Bu ezgiyi ormanda hoplara hoplara gezen mutlu, yavru bir tavşana benzetebiliriz." (K4), "I. Melodi bir masalın başlangıcı sanki, "Güneşli bir günde yolda dans ederek ilerlerken karşısına çok güzel bir çiçek çıktı. Çiçeği çok istese de koparmaması gerektiğini iyi biliyordu." der gibi... Çünkü ezgi bir yolculuğun başlangıcı gibi hissettiriyor." (K7), "Ezgiyi engebeli bir yolda bisiklet süren yaramaz küçük bir çocuğa benzettim çünkü müzikteki zıplama hissi bana heyecanı ve yaramazlığı sezdirdi." (K14), "Bana bir bayram günü gibi hissettirdi mutlu neşeli

başlayan bir gün ama son ölçüdeki do naturale dönmesi o günün bitmesi sebebiyle oluşan ufak bir üzüntüyü hissettirdi." (K33), "Tavşan gibi çünkü ezgide sıçrayışlar var." (K41), "I. Melodi bana oğlak hareketlerini anımsatıyor. Çünkü havada geniş bir zıplamayla süzülürken ani bir hareketle yön değiştirerek hareketlerini daraltması ve kesik kesik zıplamasıyla ezgideki çağrışımları oğlak hareketlerine benzettim." (K49), "Sincap gibidir. Çünkü sürekli bir zıplama ve hareket var." (K51), "Maymuna benzettim. Çünkü ormanda neşe ile daldan dala sıçradığını hissettirdi." (K63)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda I. Melodi temasının çoğunlukla neşeli bir yapıya sahip olduğu; güzel, eğlenceli, heyecanlı ve huzurlu duygular hissettirdiği, aynı zamanda yoğun olarak hareketi betimleyen metaforlarla ifadelendirildiği görülmektedir. Buradan I. Melodi temasının neşeli ve hareketli bir temaya sahip olduğu söylenebilir.

II. II. Melodi

Resim 2: II. Melodi

Tablo 4'te araştırmanın ikinci teması olan II. Melodi'ye ait kategoriler (48) görülmektedir. Bu kategoriler *olumlu duygular* (9), *olumsuz duygular* (24) ve *diğer* (15) başlıkları altında toplanmaktadır. Katılımcılar II. Melodi temasında en yoğun ifadelerini olumsuz duygulara dair metaforlarla belirtmişlerdir.

Tablo 4. II. Melodi Temasına Ait Kategoriler ve Alt Kategoriler

Tema	Kategoriler	n	Alt Kategoriler	n	Metaforlar
II. Melodi (n=48)	Olumlu Duygular	9	Uyumlu	4	Dans (3), Tenis (1)
			Heyecanlı	2	Roman (2)
			Eğlenceli	3	Pantomim (1), Kukla Oyunu (1), Bisiklet (1)
	Olumsuz Duygular	24	Hüzünlü	10	Top (1), Kuş (1), Sarhoş (1), Sohbet (2), Gece (3), Sonbahar (1), Yolculuk (1)
			Endişeli	5	Endişe (5)
			Sitemkâr	2	Sitemkâr (2)
			Gergin	7	İnsan (4), Kedi (1), Trafik (1), Yağmur Bulutu (1)
	Diğer	15	Ciddiyet	2	Ciddi (2)
			Meraklı	5	Diyalog (2), Hayvan (1), Dedektif (1), Canlı (1)
			Süreç	2	Süreç (2)
			Zıtlık Unsuru	4	Hazırlık (1), Hayat (1), Dizi Çalışmaları (1), Koşu (1)
			Telkin Edici	2	Telkin Edici (2)

Olumlu Duygular

II. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumlu duygular* kategorisi altında; *uyumlu* (4), *heyecanlı* (2) ve *eğlenceli* (3) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *uyumlu* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *heyecanlı* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Uyumlu* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *dans*

(3) metaforu olduğu görülmektedir. Olumlu duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"İkinci melodi bana kukla oyunlarını çağrıştırdı." (K11), "Bir lirik dans kısmı." (K13), "Heyecanlı bir duyguya benzettim." (K35), "Dans etmek gibi dinamik ezgiye uyma hissi veriyor." (K54)

Olumsuz Duygular

II. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumsuz duygular* kategorisi altında; *hüzünlü* (10), *endişeli* (5), *sitemkâr* (2) ve *gergin* (7) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *hüzünlü* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *sitemkâr* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Hüzünlü* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *gece* (3) metaforu olduğu görülmektedir. Olumsuz duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Endişeye benzetirdim çünkü gerginlik hissi yarattı." (K2), "İkinci melodi bir yağmur bulutuna benziyor çünkü melodi sanki bir yağmur bulutunun yaklaşıp şimşek ve yağmur attığı hissini veriyor" (K21), "İkinci melodi bir kuşun savrulurak düşmesini andırıyor." (K23), "İkinci melodi bir diyaloga benziyor. İki insan arasında hafif sitemli fakat çözümcül bir diyaloga benzettim çünkü soru cevap yerine parçada daha çok kendini anlatma duyuyorum." (K36), "Bir düşüşe benzettim çünkü bir topun yuvarlanarak merdivenlerden düşmesi gibiydi" (K38), "Sarhoş bir adama çünkü ezgi her an bir şeyin düşebileceği hissiyatını uyandırıyor" (K43), "İkinci melodi bir kedi gibidir. Çünkü kedinin aniden sinirlenerek yükselmesi ve pati vurması sonra da arkasını dönüp söylenerek gitmesi gibi bir sahne, gözümde canlandı." (K49), "Birisi hüzünlü şekilde bir şey anlatıyor gibi. Çünkü melodi bu şekilde." (K59)

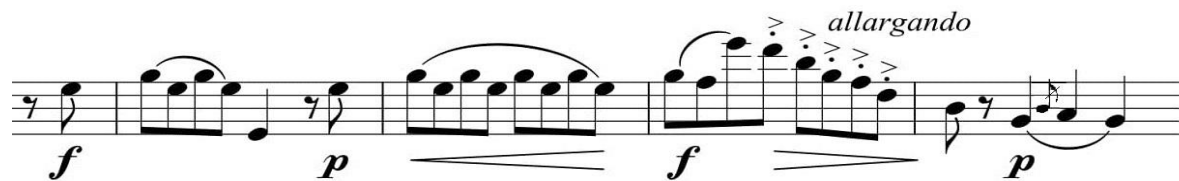
Diğer

II. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *diğer* kategorisi altında; *ciddiyet* (2), *meraklı* (5), *süreç* (2), *zıtlık unsuru* (4) ve *telkin edici* (2) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *meraklı* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *ciddiyet*, *süreç* ve *telkin edici* alt kategorilerinde seyrek olarak yer almaktadır. *Meraklı* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *diyalog* (2) metaforu olduğu görülmektedir. Diğer kategorisine ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Hızlı ve atik hareketlerle kimseye görünmeden ilerlemeye çalışan bir dedektif." (K4), "İkinci melodi, başına kötü bir şey gelen insana yardım etmeye çalışırken "Keşke böyle yapmasaydın sana söylemiştim." der gibi. Çünkü ezgi, kaş yaparken göz çıkarmak gibi hissettirdi." (K7), "İkinci melodi tatlı yorgunluğa benzer. Çünkü bana uzun bir gün sonra akşam geceye hazırlığı andırdı." (K19), "İnsanların birbirleriyle konuşmaları çünkü soru sorup daha sonra cevabını veren bir yapısı var." (K22), "Yukarıdaki ezgiyi ormanda gezen bir hayvanın merak yolcuğuna benzettim." (K31), "Merakla hüzün çünkü bir soru sorulmuş cevabı biraz üzümüş gibi." (K42), "Karar verme aşamasındaki bir insana benziyor. Sorguluyor ama sonunda bir karara varıyor." (K51), "Soru cevap mantığı ile düşünülürse soru soran meraklı bir taraf." (K52), "Dizi çalışmaları gibi duygusu var çünkü inici çıkıcı." (K57)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda II. Melodi temasının çoğunlukla hüzünlü bir yapıya sahip olduğu; endişeli, sitemkâr ve gergin duygular hissettirdiği, aynı zamanda yoğun olarak merakı betimleyen metaforlarla ifadelendirildiği görülmektedir. Buradan II. Melodi temasının hüzünlü ve gergin bir temaya sahip olduğu söylenebilir.

III. III. Melodi

Resim 3: III. Melodi

Tablo 5'te araştırmanın üçüncü teması olan **III. Melodi**'ye ait kategoriler (48) görülmektedir. Bu kategoriler *olumlu duygular* (14), *olumsuz duygular* (11) ve *diğer* (23) başlıkları altında toplanmaktadır. Katılımcılar III. Melodi temasında en yoğun ifadelerini diğere dair metaforlarla belirtmişlerdir.

Tablo 5. III. Melodi Temasına Ait Kategoriler ve Alt Kategoriler

Tema	Kategoriler	n	Alt Kategoriler	n	Metaforlar
III. Melodi (n=48)	Olumlu Duygular	14	Güzel	4	Doğa (1), Kuş Tüyü (1), İlkbahar (1), Opera (1)
			Neşeli	3	Bebek (1), Sohbet (1), Kuş (1)
			Sakin	2	Sakin (2)
			Heyecanlı	2	Hayvan (1), Kalp Atışı (1)
			Güçlü	2	Sabır Taşı (2)
			Şefkatli	1	Anne (1)
	Olumsuz Duygular	11	Gergin	5	Anne (1), Aç Kedi (1), Kukla (1), Tartışma (2)
			Israrlı	5	Arı (1), Aralık Çalışması (1), Telefon Sesi (1), Bildiğini Okuyan Çocuk (1), Konuşma (1)
			Hüzünlü	1	Yolun Sonu (1)
	Diğer	23	Hareket	4	Hazırlık (1), Ambulans (1), Kedi (1), Top (1)
			Karar Verme	5	Karar (5)
			Keşfedici	1	Yavru Kuş (1)
			Zıtlık Unsuru	13	Duygu Geçiş (7), Merdiven (2), Kalp Ritmi (1), Sohbet (1), Uçmak (1), Top (1)

Olumlu Duygular

III. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumlu duygular* kategorisi altında; *neşeli* (3), *güzel* (4), *sakin* (2), *heyecanlı* (2), *güçlü* (2) ve *şefkatli* (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *güzel* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *şefkatli* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Güzel* alt kategorisinde en çok kullanılan kodların *opera* (1), *ilkbahar* (1), *kuş tüyü* (1) ve *doğa* (1) metaforları olduğu görülmektedir. Olumlu duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Yukarıdaki ezgi heyecana benzer. Çünkü bana biraz kalp atışı hızlanması gibi geldi." (K19), "Bu ezgiyi ormanda gezen bir hayvanın aradığı şeyi bulduğundaki heyecana benzettim." (K31), "Neşeli bir konuşmaya benzettim çünkü bana kahkaha atmaya anımsattı." (K38), "İlkbahara benziyor. Çünkü kuş sesleri, tavşanlar ve kaplumbağa figürünü sırasıyla cümlelerde hissettim" (K41), "Şefkat çünkü 'üzülme her şey yoluna girecek' diyen bir melek ya da bir anne, çocuğun omzunu sıvazlıyor gibi geldi." (K42), "Disney prenseslerinin ormanda dolaşırken yaptıkları opera gibi." (K61), "Havada süzülen bir kuş tüyü gibi en son yaprağa kondu." (K63)

Olumsuz Duygular

III. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumsuz duygular* kategorisi altında; *ısrarlı* (5), *gergin* (5) ve *hüzünlü* (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *ısrarlı* ve *gergin* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *hüzünlü* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Gergin* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *tartışma* (2) metaforu olduğu görülmektedir. Olumsuz duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Telaşeye benzetirdim çünkü yemeğini arayan kedinin endişesini hissettim." (K2), "Yolun sonuna gelmiş buruk bir his barındıran biri gibi." (K6), "Canlı, iki kişinin arasında geçen konuşma, tartışma." (K10), "III. Melodi telefon çalmasına benzer." (K11), "Öğüte rağmen bildiğini okuyan bir çocuk devam ediyor zihnimde çünkü 'sol,mi,sol,mi,sol,mi,sol,mi' ve 'staccato' olan bölümde cevap verme hissi seziyorum." (K14), "III. Melodiyi kuklaya benzettim. Bir gösteride gergin bir sahneyi canlandırıyormuş hissi veriyor." (K21), "Israrcı bir kadın

konusması" (K28), "Kızgın bir anneye çünkü ezgi sanki kızgınca bir şey anlatmaya çalışan bir tonda." (K43), "Aralık çalışması duygusu var." (K57), "Ary gibidir." (K62)

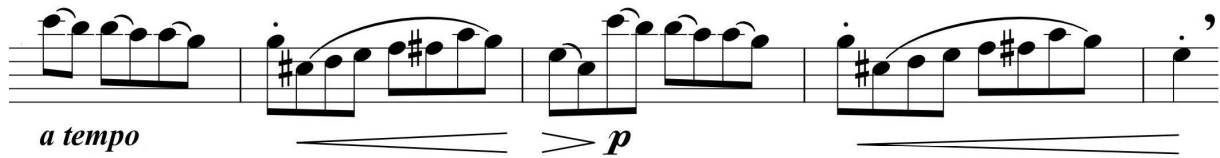
Diğer

III. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı diğer kategorisi altında; zıtlık unsuru (13), karar verme (5), hareket (4) ve keşfedici (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar zıtlık unsuru alt kategorisinde yoğunlaşırken, keşfedici alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. Zıtlık unsuru alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *duygu geçişi* (7) metaforu olduğu görülmektedir. Diğer kategorisine ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"III. Melodi, gözümde tartışırken bir anda sarılan sevgi dolu bir çifti anımsattı. Çünkü gergin başlayıp durgunlaşan bir ezgi." (K7), "III. Melodi, âşık olmak duygusuna benzer. Çünkü, hep bir hareket halinde olsa da sonu istediğimiz şekilde bitmez. Şahsen, bu eserin bu kısmı istediğim gibi bitmedi." (K12), "Endişeden huzura geçmiş gibi hissettirdi." (K18), "İlk iki ölçüde çaresiz olan insanın kalp atış sesleri yankılanıyormuş ve bu kalbin sesi git gide daha belirginleşiyormuş gibi. En son ölçü bu yankının git gide düşüşünü ve yarattığı yorgunluğu andırıyor. Çünkü aynı sesler birbirini tekrar ediyor bu da bir kalp ritmini uyandırıyor bende. Sonradan birbirini tekrar eden sesler bitiyor ve hız yavaşlıyor." (K20), "Bir kapıyı açmak isteyip, kararsız kalıp ve bir anda o kapıyı tamamen açmayı anımsatıyor." (K23), "III. Melodi, küçük bir çocuğun legolarıyla oynayıp sonunda yorgun düşmesine benziyor. Çünkü ezginin aynı hareketi tekrarlaması, bana küçük bir çocuğun elindeki legoyu önündeki deliğe sokmak için defalarca aynı şekilde oraya vurmasını hatırlattı. Sonunda yorgun düşmesi de son ölçüde gelen "tamam sakın" ezgisi." (K36), "III. Melodi bir top gibidir. Çünkü ezgi bana, topun başta dışardan kuvvetle hareketi başlarken topun ağırlığıyla ve sonradan dışardan gelen bir kuvvetin olmamasıyla yavaş yavaş hareketinin yavaşlaması ve durmasını anımsattı." (K49), "Uçmak gibi önce hareketli kanat çırpıyor sonra yavaşlıyor." (K54), "Yanımızdan hızla geçen bir ambulans sesini yansıttı." (K56), "Sessiz sakın giden bir muhabbet bir anda kavgaya dönüşüyor gibi çünkü bir anda güçleniyor." (K59)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda III. Melodi temasının çoğunlukla zıtlık unsurlarını barındırdığı; hareket, karar verme ve keşfetme gibi durumları içerdiği, aynı zamanda yoğun olarak ısrar ve gerginliği betimleyen metaforlarla ifadelendirildiği görülmektedir. Buradan III. Melodi temasının zıt nitelikte ve karar vermeye dayalı, aynı zamanda gergin ve ısrarlı bir temaya sahip olduğu söylenebilir.

IV. Melodi

Resim 4: IV. Melodi

Tablo 6'da araştırmanın dördüncü teması olan IV. Melodi'ye ait kategoriler (50) görülmektedir. Bu kategoriler *olumlu duygular* (21), *olumsuz duygular* (3) ve *diğer* (26) başlıkları altında toplanmaktadır. Katılımcılar IV. Melodi temasında en yoğun ifadelerini diğer kategorisine dair metaforlarla belirtmişlerdir.

Tablo 6. IV. Melodi Temasına Ait Kategoriler ve Alt Kategoriler

Tema	Kategoriler	n	Alt Kategoriler	n	Metaforlar
IV. Melodi (n=50)	Olumlu Duygular	21	Huzurlu	8	Prenses (2), Çiçek Toplamak (2), Gökyüzü (2), Martı (1), Hafif Rüzgâr (1)
			Neşeli	4	Gün (1), Haber (1), Genç Kız (1), Kuş Cıvıltısı (1)
			Özenli	1	El İşi (1)
			Heyecanlı	4	İnsan (2), İlkbahar (1), Bisiklet (1)
			Uyumlu	3	Dans (2), Yürümek (1)
			Umutlu	1	Umutlu (1)
	Olumsuz Duygular	3	Sabırsız	1	Otobüs Bekleyen İnsan (1)
			Hüzünlü	2	Ayrılık (2)
	Diğer	26	Hareket	13	Koşmak (5), Çocuk (3), Yaprak (2), Hayvan (1), Uçmak (1), Top (1)
			İletişimli	5	Sohbet (3), Yardımlaşma (2)
			Tek Düzelik	3	Plak (1), Saat (1), İnsan (1)
			Zıtlık Unsuru	4	Teselli (1), Bisiklet (1), Merdiven (1), Çizgi Film (1)
			Kararsızlık	1	Balerin (1)

Olumlu Duygular

IV. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumlu duygular* kategorisi altında; *huzurlu* (8), *heyecanlı* (4), *neşeli* (4), *özenli* (1), *uyumlu* (3) ve *umutlu* (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *huzurlu* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *özenli* ve *umutlu* alt kategorilerinde seyrek olarak yer almaktadır. *Huzurlu* alt kategorisinde en çok kullanılan kodların *çiçek toplamak* (2), *gökyüzü* (2) ve *prenses* (2) metaforları olduğu görülmektedir. Olumlu duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Aynı dans hareketini iki kere tekrarlayan bir insan gibi. Fakat tekrarlayacağı hareketten önce hareketlerinde büyüme oluyor ve aynı şeyi bir daha yapacağını bize belli ediyor. Çünkü motifler birbirini tekrarlayan motif." (K20), "IV. Melodiyi pamuk prensese benzettim. Elinde sepetiyle çiçek topluyormuş gibi bir sahne canlandı gözümde." (K21), "IV. Melodi, iki bağlı hareketleri bana halı dokuyan ya da telkari yapan el hızı, acelite, yetenek, görsel yeti isteyen sanatları hatırlattı. Çünkü onların el hareketleri de bu ezgideki iki bağlı harekete benziyor bence." (K36), "Bisiklet gibidir. Çünkü yokuş aşağı heyecan duyuyorum." (K39), "Usul usul esen rüzgârı çağırıyor naif bir ezgi." (K55), "Sevinçli bir haberi dostlarıyla paylaşıyor gibi sevinçli ve cıvı cıvı hissettirdi." (K59), "Bir filmini balo sahnesi anına benzetiyorum çünkü karşılıklı dans eder gibi notalar." (K64)

Olumsuz Duygular

IV. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumsuz duygular* kategorisi altında; *hüzünlü* (2) ve *sabırsız* (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *hüzünlü* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *sabırsız* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Hüzünlü* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *ayrılık* (2) metaforu olduğu görülmektedir. Olumsuz duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Otobüs durağından beklemekten sıkılmış insana benzettim çünkü sabırsızlık sezdim." (K2), "IV. Melodi bana ayrılığı çağırıyordu." (K11)

Diğer

IV. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *diğer* kategorisi altında; *hareket* (13), *iletişimli* (5), *zıtlık unsuru* (4), *tek düzelik* (3) ve *kararsızlık* (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *hareket* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *kararsızlık* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Hareket* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *koşmak* (5) metaforu olduğu görülmektedir. Diğer kategorisine ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

Tablo 8’de araştırmanın altıncı teması olan **VI. Melodi**’ye ait kategoriler (**48**) görülmektedir. Bu kategoriler **olumlu duygular (16)**, **olumsuz duygular (5)** ve **diğer (27)** başlıkları altında toplanmaktadır. Katılımcılar VI. Melodi temasında en yoğun ifadelerini diğer kategorisine dair metaforlarla belirtmişlerdir.

Tablo 8. VI. Melodi Temasına Ait Kategoriler ve Alt Kategoriler

Tema	Kategoriler	n	Alt Kategoriler	n	Metaforlar
VI. Melodi (n=48)	Olumlu Duygular	16	Mutlu	8	Çocuk (3), Bülbül (1), Tavşan (1), Yürümek (2), Elbise (1)
			Heyecanlı	7	Çocuk (5), Kuş (1), Eş (1)
			Umutlu	1	Umutlu (1)
	Olumsuz Duygular	5	Telaşlı	3	Bir Yere Yetişmek (2), Anne (1)
			Problemlili	2	Zorluklar (1), Patlak Lastik (1)
	Diğer	27	Hareket	22	Çocuk (6), Çizgi Film (3), İnme (2), Dans (2), Top (2), Kelebek (1), Yürümek (1), Koşu (1), Kurbağa (1), İp Atlamak (1), Kuş (1), Çekirge (1)
			Zıtlık Unsuru	3	Oktav Çalışması (1), Hayat (1), Sinirli İnsan (1)
			Dikkatli	2	Dinleme (1), Öğretmen (1)

Olumlu Duygular

VI. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumlu duygular* kategorisi altında; *mutlu* (8), *heyecanlı* (7) ve *umutlu* (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *mutlu* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *umutlu* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Mutlu* alt kategorisindeki en çok kullanılan kod *çocuk* (3) metaforudur. Olumlu duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

“Küçük kız çocuğunun dondurmasını sevinçle yemesine benzettim.” (K2), “VI. Melodi bana umudun her zaman olduğunu çağırıyordu.” (K11), “Yolunda devam eden çocuğun bitmek bilmeyen merakı ve yeni heyecanlara karışması çünkü staccato gelen bölümler merak ve arayış hissini uyandırdı içimde.” (K14), “Kırda zıplayarak dolaşan mutlu bir tavşan hayal ettim.” (K18), “Ezgiyi çok renkli el boyaması salaş yazlık bir elbiseye benzettim çünkü tam öyle mutlu ve zıpır bir havası var ezginin.” (K36)

Olumsuz Duygular

VI. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumsuz duygular* kategorisi altında; *problemlili* (2) ve *telaşlı* (3) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *telaşlı* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *problemlili* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Telaşlı* alt kategorisindeki en çok kullanılan kod *bir yere yetişmek* (2) metaforudur. Olumsuz duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

“VI. Melodi patlak bir lastiğe benzer. Şişirme pompasıyla havayı ne kadar basarsanız basın elbet sönecek ve tek bir düzlemde kalmayacaktır.” (K12), “VI. Melodi bir yere yetişmeye çalışmak gibidir. Çünkü bana biraz telaşlı gibi geldi.” (K19), “Alelacele bir yere çalışmak için koşturan birini anımsatıyor.” (K43), “Koşuşturan küçük çocuğun annesi bu. Çocuğuna sesleniyor.” (K51)

Diğer

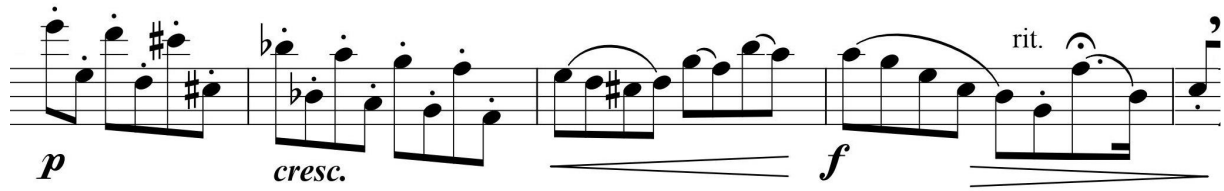
VI. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *diğer* kategorisi altında; *hareket* (22), *dikkatli* (2) ve *zıtlık unsuru* (3) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *hareket* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *dikkatli* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Hareket* alt kategorisindeki en çok kullanılan kod *çocuk* (6) metaforudur. Diğer kategorisine ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

“VI. Melodi, önemli bir konunun maddelerini sıralayan bir öğretmene benziyor. Çünkü üzerine basa basa anlatılması gereken bir şey gibi sıralanmış notalar.” (K7), “Ezgideki atlamalar bana deve cüce oynayan çocukları

anımsattı." (K20), "*VI. Melodiyi bir topa benzettim. Kısa çalınan notalar bana topun zıplayışını anımsattı.*" (K21), "*İnsanların merdivenden inmeleri.*" (K22), "*İnişli çıkışlı bir hayat gibi.*" (K27), "*Zıplayan çocuklar.*" (K30), "*Bu ezgiyi ip atlayan bir insana benzettim.*" (K31), "*Bir kovalamacaya benzettim çünkü çizgi filmlerdeki kovalamacaları anımsattı.*" (K38), "*Derede zıplayan kurbağa.*" (K47), "*VI. Melodi, bir insanın sinirlenmesi gibidir. Çünkü bana, önce fazla sinirliken söylenmesi daha sonra da sinirinin yatışarak azalması ve bitmesi gibi bir sahneyi anımsattı.*" (K49), "*Çizgi film deki zıplama sahnelerinin müziklerine benzettim.*" (K56), "*Tom ve Jerry'deki Tom'un parmak ucunda yürütmesi gibi*" (K61)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda *VI. Melodi* temasının hareketli bir yapıya sahip olduğu; dikkat ve zıtlık gibi durumları içerdiği, aynı zamanda yoğun olarak mutluluğu betimleyen metaforlarla ifadeleştirildiği görülmektedir. Buradan *VI. Melodi* temasının hareketli ve mutlu bir temaya sahip olduğu söylenebilir.

VII. VII. Melodi

Resim 7: VII. Melodi

Tablo 9'da araştırmanın yedinci teması olan **VII. Melodi**'ye ait kategoriler (45) görülmektedir. Bu kategoriler *olumlu duygular* (6), *olumsuz duygular* (2) ve *diğer* (37) başlıkları altında toplanmaktadır. Katılımcılar VII. Melodi temasında en yoğun ifadelerini diğer kategorisine dair metaforlarla belirtmişlerdir.

Tablo 9. VII. Melodi Temasına Ait Kategoriler ve Alt Kategoriler

Tema	Kategoriler	n	Alt Kategoriler	n	Metaforlar
VII. Melodi (n=45)	Olumlu Duygular	6	Mutlu	6	Mutlu Son (6)
	Olumsuz Duygular	2	Mutsuz Son	2	Ceylan (1), Çocuk (1)
	Diğer	37	Duygu Geçiş	6	Sakinlik (1), Çocuk (2), Renkler (1); Telaş/Rahatlık (2): "Yolculuk (1), İşçi (1)"
			Zıtlık Unsuru	6	Yaşam (3), Heyecan ve Hüzün (1), Anne (1), Silindir (1)
			Dikkat Çekici	1	Dikkat Çekici (1)
			Hareket	24	Aralık Çalışması (1), Çocuk (1), Çizgi Film (1), Tavşan (1), Dans (1), Balo Gösterisi (1), Hız Treni (1), Kuş (1); Bitiş Hareketi (16): "Eve Dönüş (1), Yürümek (4), Yaşlı Çekirge (1), Düşme Sesi (1), Kavga Eden Kediler (1), Çamaşır Makinesi (1), Dinlenmek (2), Dans (1), Taş (1), Silindir (1), Kurbağa (1), Kuş (1)"

Olumlu Duygular

VII. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumlu duygular* kategorisi altında; *mutlu* (6) olarak belirtilmiştir. *Mutlu* alt kategorisinde kullanılan kod *mutlu son* (6) metaforudur. Olumlu duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Mutlu adımlardan sonra derin bir nefes alıp sonuca varma." (K17), "Neşe huzur." (K42), "Bir kedinin avına yaklaşması ve sonda da yakalaması." (K55), "Mutlu son." (K60)

Olumsuz Duygular

VII. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumsuz duygular* kategorisi altında; *mutsuz son* (2) olarak belirtilmiştir. *Mutsuz son* alt kategorisinde kullanılan kodlar *çocuk* (1) ve *ceylan* (1) metaforlarıdır. Olumsuz duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Çocuk hıznırlık yaptığı için ceza aldı." (K41), "Koşmakta olan ceylanın vahşi hayvanla karşılaşması." (K63)

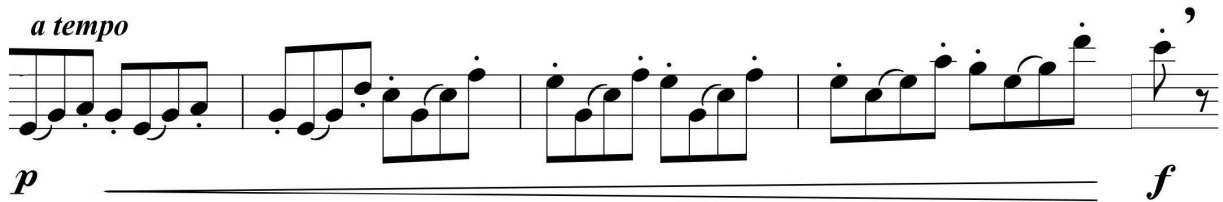
VII. Melodi temasına ilişkin Diğer

metaforların bir kısmı *diğer* kategorisi altında; *hareket* (24), *dikkat çekici* (1), *duygu geçişi* (6) ve *zıtlık unsuru* (6) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *hareket* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *dikkat çekici* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Hareket* alt kategorisindeki en çok kullanılan kod *bitiş hareketi* (16) metaforudur. *Bitiş hareketi* kodu kendi içerisinde 12 alt kod ile nitelendirilmiştir. Bu kodlar içerisinde en çok kullanılan kod *yürümek* (4) metaforudur. Diğer kategorisine ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Küçük kız çocuğunun sevinçle dondurmasını yerken yere düşürüşünü, bundan sebeple üzüntüyle karışık şaşkınlığı hissettim." (K2), "VII. Melodi, çamaşır makinesinin en son sesli sıkma evresinden sonra bitişine benziyor. Çünkü en yüksekte en aşağıya düşüşü ve sonu anımsattı." (K7), "VII. Melodi bana lunaparkta hız trenine binen birinin eğlencesini çağrıştırdı." (K11), "VII. Melodi bir işçiye benzer. Çünkü, günü inişli çıkışlı tempolarla geçirse de gün sonunda bir rahatlamayla üzerine çöken rehavet hissedilebilir." (K12), "VII. Melodi aradığın yeri bulmak/varmak gibidir. Çünkü bana biraz telaş sonrası rahatlamak gibi geldi." (K19), "VII. Melodi bir taş. Çünkü bana denize atılan bir taşın önce sekerek sonra yavaşça suyun içine batarak yaptığı hareketi anımsattı." (K21), "Seke seke yürüyen bir kuşun yavaşça uyuyakalmasına benziyor." (K23), "Bir dinlenme süreci gibi çünkü hızla ilerleyen bir şeyin önce yavaşlayıp sonra durmasını anımsattı." (K38), "Kurbanı zıplama zıplama dereye suya giriyor." (K47), "VII. Melodi, merdivenlerden düşen bir silindir gibidir. Çünkü ezgi bana silindirin merdivenlerden düşerken aynı zamanda zıplaması ve son merdivene veya zemine gelince de kendi etrafında ileri geri dönerek durmasını anımsattı." (K49), "Birbiriyle anlaşamayan iki kedinin pati atması gibi sondaki bekleyiş biri birinin üstüne atlamadan önceki son bekleyiş." (K59)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda VII. Melodi temasının çoğunlukla hareketli bir yapıya sahip olduğu; bitiş hareketi, zıtlık unsuru, duygu geçişi ve dikkat gibi durumları içerdiği, aynı zamanda yoğun olarak mutlu sonu betimleyen metaforlarla ifadelendirildiği görülmektedir. Buradan VII. Melodi temasının hareketli ve mutlu sonlu bir temaya sahip olduğu söylenebilir.

VIII. VIII. Melodi

Resim 8: VIII. Melodi

Tablo 10'de araştırmanın sekizinci teması olan VIII. Melodi'ye ait kategoriler (41) görülmektedir. Bu kategoriler *olumlu duygular* (15), *olumsuz duygular* (5) ve *diğer* (21) başlıkları altında toplanmaktadır. Katılımcılar VIII. Melodi temasında en yoğun ifadelerini diğer kategorisine dair metaforlarla belirtmişlerdir.

Tablo 10. VIII. Melodi Temasına Ait Kategoriler ve Alt Kategoriler

Tema	Kategoriler	n	Alt Kategoriler	n	Metaforlar
VIII. Melodi (n=41)	Olumlu Duygular	15	Başarılı	5	Başarıya Giden Yol (1), Çocuk (1), Yükseliş (3)
			Mutlu	5	Paylaşım (2), Masal (2), Ezgi (1)
			Umutlu	1	Umut
			Heyecanlı	2	Haber (1), Uçmak (1)
			Eğlenceli	2	Yaz Günü (2)
	Olumsuz Duygular	5	Telaşlı	3	İşe Yetişme (3)
			Tükenmiş	2	Yeniliğe Kapalılık (1), Top Sektirme (1)
	Diğer	21	Hareket	14	Araç (3), Çocuk (3), Yürümek (2), Dans (2), Oyun (1), Çizgi Film (1), Ceylan (1) Kuş (1)
			Döngü	4	Araba (1), Yaşam (2), Artikülasyon (1)
			Zıtlık Unsuru	1	Köpek (1)
			Dikkat İçeren	2	Antilop (1), Öğretmen (1)

Olumlu Duygular

VIII. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumlu duygular* kategorisi altında; *mutlu* (5), *başarılı* (5), *heyecanlı* (2), *eğlenceli* (2) ve *umutlu* (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *mutlu* ve *başarılı* alt kategorilerinde yoğunlaşırken, *umutlu* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Mutlu* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodların *paylaşım* (2) ve *masal* (2); *başarılı* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *yükseliş* (3) metaforu olduğu görülmektedir. Olumlu duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"Bir masalın sona bağlanan kısmı gibidir." (K4), "VIII. Melodi, başarıya giden bir yola benziyor. Çünkü sıfırdan başlamayı anımsattı." (K7), "Bir prenses masalının içinde gibi hissettim." (K18), "Yükselen." (K24), "Yeni bir yükseliş." (K35), "Küçük çocuk gibidir istediği abur cuburlara sonunda ulaşmış gibi." (K37)

Olumsuz Duygular

VIII. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumsuz duygular* kategorisi altında; *telaşlı* (3) ve *tükenmiş* (2) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *telaşlı* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *tükenmiş* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Telaşlı* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *işe yetişme* (3) metaforu olduğu görülmektedir. Olumsuz duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"İşe yetişmeye çalışan insana benzetirdim çünkü telaş ve yetişme isteği hissettim." (K2), "VIII. Melodi, bir işi yetiştirmeye benzer. Çünkü bana bir işi yetiştirmeye çalışmayı düşündürdü." (K19), "İşe yetişmeye çalışan bir adam." (K28), "Basketbol topu sektiriyormuşum gibi ritimli ve aynı zamanda yorulmuş. Tükenmiş bir tını var." (K43)

Diğer

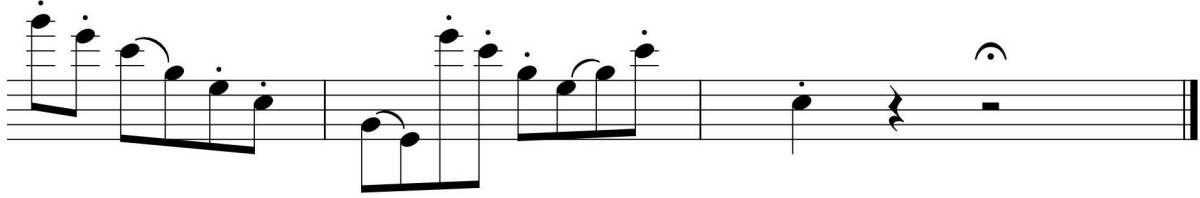
VIII. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *diğer* kategorisi altında; *hareket* (14), *döngü* (4), *dikkat içeren* (2) ve *zıtlık unsuru* (1) olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *hareket* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *zıtlık unsuru* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Hareket* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodların *çocuk* (3) ve *araç* (3) metaforları olduğu görülmektedir. Diğer kategorisine ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"VIII. Melodi ordu yürüyüşlerine benzer. Çünkü, ikili birleşimlerden oluşması, ordudaki "sol, sol, sol-sağ, sol!" ritmini andırıyor." (K12), "VIII. Melodi bana sek sek oynayan bir çocuğu anımsattı." (K21), "Sürekli aynı yerde takılan araba gibi." (K27), "Bir kayığın suda gidişi gibi. Tartım kürek hareketlerini anımsattı." (K41), "VIII. Melodi bir kuş gibidir. Çünkü bana, bir kuşun uçmaya hazırlanırken yavaşça kanat çırparak kendini yukarı itmesi ve gittikçe gökyüzüne yükselerek uçmaya hazırlanmasını anımsattı." (K49), "Heidi'yi hatırlattı bana alp

dağlarında geziyormuşum hissi oluştu." (K56), *"Bir antilobun suya yaklaşma anı gibi çünkü adım adım geliyor"* (K64)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda *VIII. Melodi* temasının çoğunlukla hareketli bir yapıya sahip olduğu; döngü, dikkat ve zıtlık unsurlarını içerdiği, aynı zamanda yoğun olarak başarı ve mutluluğu betimleyen metaforlarla ifadelendirildiği görülmektedir. Buradan *VIII. Melodi* temasının hareketli, başarılı ve mutlu bir temaya sahip olduğu söylenebilir.

IX. IX. Melodi

Resim 9: IX. Melodi

Tablo 11’de araştırmanın dokuzuncu teması olan **IX. Melodi**’ye ait kategoriler (42) görülmektedir. Bu kategoriler *olumlu duygular* (21), *olumsuz duygular* (8) ve *diğer* (13) başlıkları altında toplanmaktadır. Katılımcılar IX. Melodi temasında en yoğun ifadelerini olumlu duygulara dair metaforlarla belirtmişlerdir.

Tablo 11. IX. Melodi Temasına Ait Kategoriler ve Alt Kategoriler

Tema	Kategoriler	n	Alt Kategoriler	n	Metaforlar
IX. Melodi (n=42)	Olumlu Duygular	21	Mutlu	21	Canlı (8), Tebessüm (3); Mutlu Son (10): “Sonuca Varmak (6), Masal (2), Gün Sonu (1), Yağmur Sonrası Güneş (1)”
	Olumsuz Duygular	8	Telaşlı	1	Telaşlı
			İnatçı	1	İnatçı
			Mutsuz Son	6	Kuş Sesleri (3), İnsan (1), Yol Sonu (1), Kapı Çarpması (1)
	Diğer	13	Hareket	11	Jimnastik Gösterisi (2), Koşmak (3), Çocuk (2), Şimşek (1), Sek Sek Oyunu (1), Bateria (1), Balerin (1)
			Başlangıç	2	Konuşma (1), Tiyatro (1)

Olumlu Duygular

IX. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumlu duygular* kategorisi altında; *mutlu* (21) olarak belirtilmiştir. *Mutlu* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *mutlu son* (10) metaforu olduğu görülmektedir. *Mutlu son* kodu kendi içerisinde 4 alt kod ile nitelendirilmiştir. Bu kodlar içerisinde en çok kullanılan kodun *sonuca varmak* (6) metaforu olduğu görülmektedir. Olumlu duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

“Yağmur sonrası nihayet güneşin açışına benzettim çünkü rahatlama ve bitiş hissettim.” (K2), *“IX. Melodi bir masalın sonu gibi. Çünkü ezginin sonu ” ve sonsuza dek mutlu yaşadılar” der gibi...”* (K7), *“Burada da masal mutlu sonla bitmiş gibi hissettim.”* (K18), *“Bir şeyin bitişine dair huzur ve neşe hissi. Çünkü parça gamlar ve artikülasyon ile harika bitiyor.”* (K41), *“Kısa ve güzel bir sonuca varmak gibi.”* (K55)

Olumsuz Duygular

IX. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *olumsuz duygular* kategorisi altında; *telaşlı (1)*, *inatçı (1)* ve *mutsuz son (6)* olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *mutsuz son* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *telaşlı* ve *inatçı* alt kategorilerinde seyrek olarak yer almaktadır. *Mutsuz son* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *kuş sesleri (3)* metaforu olduğu görülmektedir. Olumsuz duygulara ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

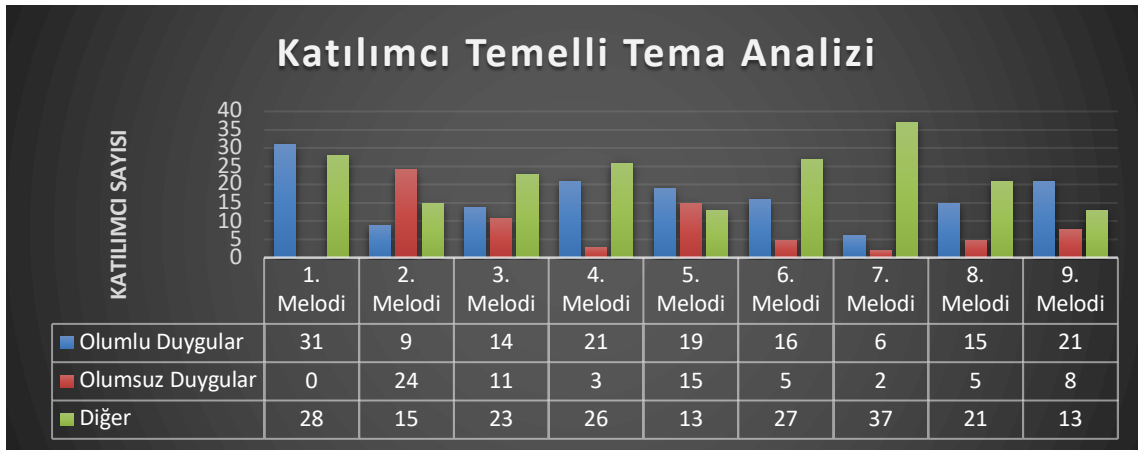
"Hızlı geline bir yolun aniden gelen sonu gibi." (K6), "Kuş kafesinin üstünü örtüyle kaplayınca kuşların seslerinin kesildiği hissini uyandırıyor." (K23), "Bir telaş gibi çünkü bir yere aceleyle yetişmeye çalışmayı anımsattı." (K38), "Kapıyı çarpıp giden biri kızgınlığında bitiyor eser." (K43)

Diğer

IX. Melodi temasına ilişkin metaforların bir kısmı *diğer* kategorisi altında; *hareket (11)* ve *başlangıç (2)* olarak belirtilmiştir. Bu kategorideki metaforlar *hareket* alt kategorisinde yoğunlaşırken, *başlangıç* alt kategorisinde seyrek olarak yer almaktadır. *Hareket* alt kategorisindeki en çok kullanılan kodun *koşmak (2)* metaforu olduğu görülmektedir. Diğer kategorisine ait metaforlar ile ilişkili katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

"IX. Melodi bana bir jimnastik gösterisinin finalini çağrıştırdı." (K11), "IX. Melodi seksek oyununa benzer. Çünkü "1-2-3-4-5-6" numaralarda tek ayak üstünde sekebiliriz. Ama "7/8" numaraların yanyana olduğu kutucuğa iki ayakla basarız. Bu da ölçünün diğerlerinden iki katı ses uzunluğu içeren dörtlük nota içermesiyle bağdaştırılabilir. Belki de dönüşü; bu dizeklerin tam tersi olurdu. Kim bilir?" (K12), "IX. Melodi koşuktan sonra kendini yere bırakmak gibidir. Çünkü bana çabanın ardından birdenbire durmak gibi geldi." (K19), "Zıplayan bir insan en yukarıda bitiriş hareketini yapar ve bitirir" (K31), "IX. Melodi bir şimşek gibidir. Çünkü bana, önce yeryüzüne bir ışık yansımasıyla inmesi ve kısa bir süre sonra ani bir çıkışla patlaması ve bitmesini anımsattı." (K49)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda *IX. Melodi* temasının çoğunlukla mutlu sonu andıran bir yapıya sahip olduğu; canlılık ve tebessüm duygularını hissettirdiği, aynı zamanda yoğun olarak hareketi betimleyen metaforlarla ifadelendirildiği görülmektedir. Buradan *IX. Melodi* temasının hareketli ve mutlu sonlu bir temaya sahip olduğu söylenebilir.

Grafik 1. Katılımcı Temelli Tema Analizi

Grafik 1’de olumlu duygular, olumsuz duygular ve diğer kategorilerine yönelik katılımcıların görüşleri incelendiğinde; olumlu duygulara dair en yoğun metaforların I. Melodi için ifade edildiği görülmektedirken, olumlu duygu içeren en az yoğunlukta metaforlar ise VII. Melodi için ifade edilmektedir. Olumsuz duygulara dair en yoğun metaforların II. Melodi için ifade edildiği görülmektedirken, olumsuz duygu içeren en az yoğunlukta metaforlar ise VII. Melodi için ifade edilmektedir. Olumsuz duygular içeren hiçbir metaforun bulunmadığı tek

tema ise I. Melodi temasıdır. Diğer kategorisine ait en yoğun metaforların VII. Melodi için ifade edildiği görülmekteyken, diğer kategorisi için en az yoğunluktaki metaforlar ise V. Melodi için ifade edilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan flüt öğrencilerinin majör geçişli temaları (I. Melodi, IV. Melodi, VI. Melodi, VIII. Melodi, IX. Melodi) yoğunluklu olarak hareketli, mutlu ve huzurlu; minör geçişli temaları (II. Melodi) hüzünlü ve gergin; minörden majöre geçen temaları (III. Melodi) zıt nitelikteki duygu durumları; hicazdan majöre geçen temaları ise (V. Melodi, VII. Melodi) hareketli, huzurlu, hüzünlü, zıt nitelikte ve duygu geçişi gibi kavramlarla betimlediği görülmüştür. Bu bulgular dahilinde majör ve minör tonlardaki duygu çağrışımlarının diğer araştırmalarla uyduğu (Gregory ve Varney 1996; Kastner ve Crowder 1990; Woody, 2002), duygu ve hareket unsurlarının bir arada bulunduğu metafor örneklerinin bu çalışmada da oluştuğu sonucuna varılmıştır (Woody, 2002).

Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin her melodi için çok farklı metaforlar ürettikleri ve zengin bir düşünce dünyasına sahip oldukları sonucu çıkarılmaktadır. Bununla birlikte birbirine yakın duygu ve imgelemlere sahip olmaları ve ortak metaforlarda buluşmaları, yorumlama sürecinde ortak bir payda yaratımının da göstergesidir.

Yorumlama sürecindeki bu veri çeşitliliğinin katılımcıların demografik yapısına bakıldığında; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunu, roman ve psikoloji kitaplarını e-kitap/e-dergi olarak okumayı tercih eden, konser ve sinemaya giden, genelde klasik müzik ve popüler müzik dinleyen, her gün çalgı çalışan kadın katılımcılar tarafından sağlandığı sonucuna varılmaktadır.

Aynı zamanda katılımcıların çoğunlukla; çalgılarıyla doğaçlamalar yaptıkları ve yeni melodiler ürettikleri; flüt öğretmenlerinin kısmen yaratıcılıklarını geliştirici çalışmalar yaptığı, çoğunlukla derslerde metafor kullandıkları ve metaforlarının öğrencilerin metaforlarıyla uyduğu; öğrencileri metafor kullanımına yönlendirdikleri ve metafor oluşturma konusunda öğrencileri özgür bıraktıkları; öğrencilerin metafor kullanımının yaratıcı yorumlamaya etkisi olduğunu düşünmeleri neticesinde, çalışmaları sırasında büyük oranda metafor oluşturdıkları ve mesleki yaşantılarında öğrencilerinin müziksel yorumlama sürecini geliştirmek için metafor kullanmayı düşündükleri görülmektedir.

Bu durum şüphesiz ki ülkemiz müzik öğretmenliği bireysel çalgı eğitimi açısından oldukça verimli ve niteliklidir. Çalgı eğitiminde, metaforların kullanıldığı bir öğretim yaklaşımının benimsenmesi; öğrencilerin diğer sözlü öğretim yöntemlerine göre daha etkili bir biçimde öğrenmesine (Woody, 2002), müzikal ifadeyi ortaya çıkarmasında ve yorumlama becerisi kazanmasında yardımcı olabilmektedir (Haack, 1982; Sousa ve diğerleri, 2010; Woody, 2002; Tait ve Haack 1984; Schippers, 2006). Bu yaklaşımdaki öğretmenlerin; öğrencinin mevcut bilgilerini, deneyimlerini ve hayal gücünü göz önünde bulundurarak, öğrencinin yaratıcılığını engellemeyecek şekilde metafor örnekleri sunması ve öğrencinin de metaforlar üretmesinde yardımcı olması beklenmektedir. Öğretmenlerin kendilerine ait bir metafor repertuarı oluşturmaları, öğrenciye uygun metafor örneklerini bulmalarında ve anlaşılması zor kavramları açıklamalarında yardımcı olabilir. Ayrıca müzik eğitiminde metafor kullanımına yönelik çalışmaların artırılması ile öğretmenlerin zengin ve ortak bir metafor repertuarına sahip olması sağlanabilir.

Ancak diğer öğretim yöntemleri ve teknik bilgiler olmaksızın sadece metaforların yoğun olarak kullanıldığı bir öğretim yaklaşımının izlenmesi öğrencilere uygun olmamanın yanında kafalarının karışmasına da neden olabilmektedir (Persson, 1996). Bu yüzden öğretmenlerin çeşitli ve zengin öğretim yöntemlerini bir arada kullanması oldukça önemlidir. Örneğin "flüt öğretmeninin her öğrencisine ayrı ayrı uygun yöntem, program ve teknikler geliştirmesi" (Aytemur, 2016) ve "taklit yöntemi ile metaforların birleştirilmesi sayesinde öğrenimin çok boyutlu bir şekilde gerçekleşmesi sağlanabilir" (Davidson, 1989).

Müziksel yorumlama sürecinin gerçekleştirilmesinde, yorumlanması planlanan müzik eserinin dönem özellikleri ve teknik yapısı; ait olduğu toplumun sosyal ve kültürel özellikleri; sanatçının kişisel zevk ve estetik algısı gibi pek çok etken bu sürecin işleyişinde önemli bir role sahiptir. Yorumlama becerisinin kazandırılmasında bu etkenler göz önünde bulundurularak öncelikle öğrencinin eseri teknik olarak icra edebilmesi, ardından eser

hakkında tarihi, kültürel ve sosyal bilgilere sahip olması amaçlanmalıdır. Öğrenci eserin tüm boyutlarına hâkim olduktan sonra artık metaforlar yorumlama sürecine dahil edilebilir. Ayrıca zaman içerisinde öğrenci daha fazla deneyim kazanacağı için, çaldığı esere defalarca dönülerek kazandığı deneyimler doğrultusunda farklı metaforik örnekler üretilmesi faydalı olabilir (Silverman, 2008).

Metafor destekli çalışmalarda, öğrencilere belirli kalıplardaki metaforların empoze edilmesi yerine, kendi yorumlarını geliştirmelerinde bir yön gösterici olarak metaforlardan yararlanmaları sağlanmalıdır.

Kaynaklar

- Akdeniz, A., ve Çarıkcı, E. (2017). Konservatuvar öğrencilerinin 'sanat eğitimi' kavramına ilişkin metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(40), 59-85. <https://dergipark.org.tr/en/pub/mkusbed/issue/33533/348133>
- Aytemur, B. (2016). Flüt eğitiminde bir öğrenciyle ton geliştirme çalışmaları. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(28), 75-90. DOI: 10.7816/idil-06-28-06
- Aytemur, B., ve Gültekin, E. (2020). Ernesto Köhler Op.33 Vol. I 1 numaralı flüt etüdünün analizi. *Anadolu Kongreleri 5. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, Diyarbakır*, 978-605-70159-8-3.
- Babacan, E. (2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: metafor analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 124-132.
- Barten, S. S. (1998). Speaking of music: The use of motor-affective metaphors in music instruction. *Journal of Aesthetic Education*, 32(2), 89-97. <https://doi.org/10.2307/3333561>
- Burwell, K. (2005). A degree of independence: Teachers' approaches to instrumental tuition in a university college. *British Journal of Music Education*, 22(3), 199-215. <https://doi.org/10.1017/S0265051705006601>
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26110/275093>
- Çetinkaya, Y. (2019). Müzik bölümü öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 539-547. <https://dergipark.org.tr/en/pub/odusobiad/issue/50379/617243>
- Çilden, Ş. (2016). Çalgı eğitiminde usta-çırak yöntemi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(İpekyolu), 2208-2220.
- Çoban, S., ve Okay, H. H. (2013). Yaylı çalgı eğitiminde müzikal ifadenin geliştirilmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 2(7), 255-279. DOI: 10.7816/idil-02-07-15
- Davidson, L. (1989). Observing a yang ch'in lesson: learning by modeling and metaphor. *Journal of Aesthetic Education*, 23(1), 85-99. <https://doi.org/10.2307/3332890>
- Dreyfus, L. (2020). Beyond the interpretation of music. *Journal of Musicological Research*, 39(2-3), 161-186. <https://doi.org/10.1080/01411896.2020.1775087>
- Eke, Y. (2015). Güzel sanatlar liseleri flüt eğitiminde kullanılan e. Köhler op: 33 etüt kitaplarının flüt konçertolarına uygunluğu. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 4(17), 87-108. DOI: 10.7816/idil-04-17-06
- Gerekten, S. E. ve Ahmethan, N. B. (2018). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin "Türk Halk Müziği" kavramına ilişkin algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 387-406.
- Gökber, C. H. (2020). *Çalgı eğitimine yönelik öğrenme stratejilerine dayalı program tasarısının hazırlanması ve uygulanması* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Gregory, A. H., ve Varney, N. (1996). Cross-cultural comparisons in the affective response to music. *Psychology Of Music*, 24(1), 47-52. <https://doi.org/10.1177/0305735696241005>
- Haack, P. (1982). Paint-by-numbers music. *Music Educators Journal*, 69(4), 35-36. <https://doi.org/10.2307/3396138>
- Holmgren, C. (2020). The conditions for learning musical interpretation in one-to-one piano tuition in higher music education. *Nordic Research in Music Education*, 1(1), 103-131. <https://doi.org/10.23865/nrme.v1.2635>
- Işık, Ö. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen, öğretme ve öğrenme kavramları ile ilgili metaforik algılarının yapılandırmacı yaklaşım açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli*.
- Kastner, M. P., ve Crowder, R. G. (1990). Perception of the major/minor distinction: iv. Emotional connotations in young children. *Music Perception*, 8(2), 189-201. <https://doi.org/10.2307/40285496>
- Kılcan, B. (2021). *Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi*. Pegem Akademi, Ankara.

- Kürklü, E. (2010). *Flüt öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerinin konulara göre etkililiğinin değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Lehmann, A. C., Sloboda, J. A., ve Woody, R. H. (2007). *Psychology for musicians: Understanding and acquiring the skills*. Oxford University Press.
- Okay, H. H. (2012). Müzikal ifade eğitimine bir pencere: Çalgı müziğinde vokal izler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 1051-1072. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/48698/619582>
- Perkins, D. (1999). The many faces of constructivism. *Educational leadership*, 57(3), 6-11.
- Persson, R. (1996). Brilliant performers as teachers: a case study of commonsense teaching in a conservatoire setting. *International Journal of Music Education*, (1), 25-36. <https://doi.org/10.1177/025576149602800103>
- Saban, A., ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Schippers, H. (2006). 'As if a little bird is sitting on your finger...': Metaphor as a key instrument in training professional musicians. *International Journal of Music Education*, 24(3), 209-217. <https://doi.org/10.1177/0255761406069640>
- Silverman, M. (2008). A Performer's Creative Processes: Implications For Teaching And Learning Musical Interpretation. *Music Education Research*, 10(2), 249-269. <https://doi.org/10.1080/14613800802079114>
- Sousa, J. M., Andrada e Silva, M. A., ve Ferreira, L. P. (2010). O uso de metáforas como recurso didático no ensino do canto: diferentes abordagens. *Revista da Sociedade Brasileira de Fonoaudiologia*, 15(3), 317-328. <https://doi.org/10.1590/S1516-80342010000300003>
- Steen, G. (2008). The paradox of metaphor: Why we need a tree-dimensional model of metaphor. *Metaphor and symbol*, 23(4), 213-241.
- Tait, M. J., ve Haack, P. (1984). *Principles and processes of music education: new perspectives*. Teachers College Press, Columbia University.
- Üstün, E. (2010). *Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi bölümleri müzik eğitimi ana bilim dallarında uygulanmakta olan bireysel çalgı flüt eğitiminde karşılaşılan teknik problemlerin incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Woody, R. H. (2002). Emotion, imagery and metaphor in the acquisition of musical performance skill. *Music Education Research*, 4(2), 213-224. <https://doi.org/10.1080/1461380022000011920>
- Young, V., Burwell, K., ve Pickup, D. (2003). Areas of study and teaching strategies instrumental teaching: A case study research project. *Music Education Research*, 5(2), 139-155. <https://doi.org/10.1080/1461380032000085522>
- Zhukov, K. (2008). Exploratory study of approvals and disapprovals in Australian instrumental music teaching. *International Journal of Music Education*, 26(4), 302-314.

CREATIVE PARTICIPATION OF FLUTE STUDENTS IN THE MUSICAL INTERPRETATION PROCESS THROUGH METAPHORS

Begüm Aytemur, Elif Gültekin

ABSTRACT

In instrument education, it is expected to have musical expression and interpretation skills as well as technical skills. Metaphors are a helpful means to an end in teaching these abstract skills. Through metaphors, information in abstract structure is concretized and concepts are learned quickly and effectively. Therefore, using metaphors in instrument education emerges as a method that strengthens the education process. Although the metaphors produced by the educators in instrument education are beneficial to the interpretation process of the students, these metaphors may stay far away from the students' own imaginations. Concordantly, it is considerable to designate what the thoughts that add meaning to the musical interpretation process are in line with individual preferences and to reveal their common points in terms of creating a common language of expression. In this field, in the musical interpretation process of flute students, Kohler Op.33-1 No:1. It was aimed to indicate the metaphors they produced and their categories in order to describe the sentences belonging to the case, to examine the use of metaphors in terms of numerous variables and to detect their views on the use of metaphors. Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the research. The sample of the study consists of 64 flute students studying at music education department of Çanakkale Onsekiz Mart University, Balıkesir University, Pamukkale University, Muğla Sıtkı Koçman University and Uludağ University. Obtained data in MAXQDA and SPSS programs; were analyzed using statistical techniques such as theme analysis, frequency, mean, standard deviation, t-test and ANOVA. As a result of the research, the metaphors produced by flute students are under nine main themes, it was concluded that positive emotions, negative emotions and other categories, the emotional associations in the metaphor samples produced were in agreement with other research outcomes, and the students found metaphors effective in the creative interpretation stage.

Keywords: Flute education, flute students, metaphor, musical expression, musical interpretation